

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๔๘๔ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๑๔๑๕

แถลงการณ์

เรื่องพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

ด้วยบัดนี้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้ออกประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว รัฐบาลเห็นสมควรแถลงให้ประชาชนทราบดังต่อไปนี้

ประชาชนย่อมทราบอยู่แล้ว ว่ารัฐบาลนี้มีความสนใจเพียงไร ในการที่จะเชิดชูทะนุบำรุงพระบรมพุทธานุภาพ ในทุกทางตลอดจนการสร้างวัดพระศรีมหาธาตุ การปรับปรุงระเบียบการปกครองทางคณะสงฆ์ และการตั้งคณะกรรมการพิจารณาหาทางบำรุงพระพุทธศาสนา กิจการนี้ได้ดำเนินมาโดยลำดับ บัดนี้งานสำคัญที่ได้สำเร็จลุล่วงไป คือการออกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา พร้อมกันกับคำแถลงการณ์ฉบับนี้

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์นี้ ได้รับความเห็นชอบของคณะสงฆ์ และได้ผ่านสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วโดยราบรื่น ความสำคัญในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ก็คือได้จัดการปกครองคณะสงฆ์ ให้อนุโลมตามระบอบการปกครองบ้านเมืองเท่าที่ไม่ขัดกับพระธรรมวินัย การจัดการคณะสงฆ์ให้อนุโลมตามวิธีการของบ้านเมืองนั้น ก็เป็นวิธีการซึ่งพระพุทธเจ้าได้

ทรงใช้มาแต่ครั้งยังทรงพระชนม์อยู่ ดังจะเห็นได้ในหลายเรื่องหลายกรณีที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติให้วิธีการทางศาสนาอนุโลมตามวิธีการของบ้านเมือง เช่น การนับฤดูกาล เป็นต้น ครั้นมาถึงรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ ก็ได้มีข้อความเป็นพระราชดำรัสในคำปรารภ ซึ่งแสดงว่าการปกครองคณะสงฆ์จะต้องแก้ไขทำนองเดียวกับการปกครองฝ่ายราชอาณาจักร

แต่อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับใหม่นี้ ได้ถือหลักพระธรรมวินัยเป็นข้อสำคัญ ดังจะเห็นได้ในข้อบัญญัติหลายมาตรา ที่ไม่ยอมให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้ขัดกับพระธรรมวินัย และถือหลักที่ว่า การกระทำทุกอย่างจะต้องเป็นไปในทางรักษาพระวินัยให้เคร่งครัด

สิ่งที่ควรชื่นชมยินดีในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็คือเป็นการเปิดทางให้ได้ทำสังคายนาพระไตรปิฎกเป็นการใหญ่ และเมื่อการสังคายนาเสร็จสิ้นลง แต่อย่างช้าต้องไม่เกิน ๘ ปี นับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ก็อาจที่จะรวมนิกายสงฆ์เข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ ความสามัคคีกลมเกลียวก็จะเกิดมีแก่ชาติไทยทั้งในทางบ้านเมืองและทางพระศาสนา ข้อนี้อควรเป็นที่ปิติยินดีของชาวไทยและพุทธศาสนิกชนทั่วกัน.